

NUOMOS APSKAITOS PAGAL IFRS 16 ĮTAKA ĮMONIŲ FINANSINIAMS RODIKLIAMS: TARPTAUTINĖS PRAKTIKOS ANALIZĖ

Renalda URBAITĖ, Vytauto Didžiojo Universitetas, Žemės ūkio akademija, Bioekonomikos plėtros fakultetas, el. paštas: renalda.urbaite@vdu.lt

Santrauka

Straipsnyje nagrinėjama, kokią įtaką įmonės finansiniams rodikliams daro Tarptautinės apskaitos standarto IFRS 16 taikymas ir kaip pasikeitė nuomos atvaizdavimas įmonių finansinėse ataskaitose palyginus su ankstesniu IAS 17 standarto taikymu. IFRS 16 įsigaliojimas iš esmės pakeitė nuomos apskaitos principus, nes nuomininkui atsirado prievolė daugumą nuomos sutarčių pripažinti balanse kaip turtą ir įsipareigojimus. Tyrimo tikslas – nustatyti, kaip IFRS 16 standarto taikymas tarptautinėje praktikoje daro įtaką tarptautinių įmonių finansiniams rodikliams. Tyrime taikoma mokslinės literatūros analizė, palyginimas ir atrinktų įmonių finansinių duomenų analizė. Analizuojami trys pasirinkti atvejai, apimantys Baltijos šalis, Lenkiją ir Pietų Afriką, siekiant įvertinti standarto poveikį skirtinguose geografiniuose ir veiklos kontekstuose. Tyrimo rezultatai parodė, kad IFRS 16 taikymas dažniausiai padidina įmonių turto ir įsipareigojimų vertę, padidina finansinį svertą bei gali paveikti tokius rodiklius kaip ROA, likvidumo rodikliai ir EBITDA. Nustatyta, kad standarto poveikio mastas daugiausia priklauso nuo nuomos intensyvumo konkrečiame sektoriuje.

Reikšminiai žodžiai: IFRS 16, IAS 17, nuoma, Tarptautiniai apskaitos standartai, finansinės ataskaitos, rodikliai, Baltijos šalys, Lenkija, Afrika.

Įvadas

Nuoma yra vienas labiausiai paplitusių produktų, kurį įmonės naudoja jau daugelį metų. Nuoma yra naudojama įvairiuose įmonių sektoriuose. Pasak J. Morales-Díaz ir C. Zamora-Ramírez (2018), labiausiai paveikti sektoriai yra tie, kuriuose nuomos intensyvumas yra didesnis, iš esmės tai yra mažmeninės prekybos, viešbučių, transporto, paslaugų sektoriai. Tam, kad nuoma būtų apskaitoma vienodai, įmonės, kurios taiko Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS) taiko ir IFRS 16 standartą, kuris nuo 2019 metų sausio 1-osios pakeitė senąjį IAS 17. Šie pakeitimai buvo atlikti siekiant sumažinti galimybes slėpti įsipareigojimus, kurie atsiranda dėl veiklos nuomos. Taip pat padidinti įmonių finansinių ataskaitų skaidrumą ir palyginamumą. A. I. Lopes ir Penela (2025) teigia, kad IAS 17 standartas pagrįdė buvo kritikuojamas už tai, kad veiklos nuoma buvo netinkamai apskaitoma ir dėl to iškraipė finansinių ataskaitų rezultatus, kurie yra pagrindinis informacijos šaltinis vertinant ar investuojant į įmonę. Pastaraisiais metais finansinių ataskaitų skaidrumas ir palyginamumas tapo vienu svarbiausių tarptautinės apskaitos tikslų. Investuotojai, kreditoriai ir kiti finansinių ataskaitų vartotojai, priimdami sprendimus, vis dažniau remiasi finansinių rodiklių analize. Todėl svarbu, kad įmonių finansinės ataskaitos tiksliai atspindėtų jų finansinę būklę ir prisiimtus įsipareigojimus. IFRS 16 standarto įsigaliojimas buvo svarbus žingsnis siekiant sumažinti nebalansinių įsipareigojimų naudojimą ir pagerinti įmonių finansinių ataskaitų palyginamumą tarp skirtingų šalių ir sektorių. Dėl šios priežasties IFRS 16 poveikio įmonių finansiniams rodikliams analizė yra aktuali tiek akademiniams tyrimams, tiek praktiniam finansinių ataskaitų vertinimui.

Tyrimo tikslas – nustatyti, kaip Tarptautinio standarto IFRS 16 taikymas praktikoje daro įtaką tarptautinių įmonių finansiniams rodikliams.

Išskeltam tikslui pasiekti sprendžiami šie **uždaviniai**:

1. Išanalizuoti IFRS 16 nuomos apskaitos standarto esmę ir principus, palyginti su ankstesniu IAS 17.
2. Nustatyti, kuriuos finansiniai rodikliai yra labiausiai veikiami, kai nuomos apskaita vykdoma pagal IFRS 16.
3. Išanalizuoti nuomos apskaitos pagal IFRS 16 įtaką finansiniams rodikliams atrinktų tarptautinių įmonių atvejais.

Tyrimo objektas – nuomos apskaitos pagal IFRS 16 įtaka įmonių finansiniams rodikliams.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros analizė ir sintezė, apibendrinimas ir palyginimas. Įmonių finansinių ataskaitų duomenų analizė, pasirinktų finansinių rodiklių analizė ir palyginimas. Pasirinkti atvejai analizuojami iš 2018–2025 m. pateiktos mokslinės literatūros, pasirenkant pagal skirtingus geografinius segmentus ir veiklos sritis. Atliekant tyrimą susidurta su literatūros trūkumu, kuriose būtų pateikiami naujesni tyrimai. Pastebėta, kad didžioji dauguma tyrimų buvo atlikta iš karto po 2019 m. pasikeitimų. Teksto redagavimui ir kalbos koregavimui buvo pasitelktas generatyvinio dirbtinio intelekto įrankis (OpenAI, 2024).

Nuomos apskaitos raida: nuo IAS 17 prie IFRS 16

Tiek senasis IAS 17, tiek dabartinis IFRS 16 standartai nustato nuomos pripažinimo, vertinimo ir pateikimo principus. Šio standarto tikslas – užtikrinti, kad nuomininkai ir nuomotojai pateiktų atitinkamą informaciją, kuri aiškiai atspindėtų atliktas operacijas. Pateikdamos šią informaciją finansinėse ataskaitose įmonės suteikia pagrindą vartotojams įvertinti nuomos poveikį ūkio subjektams. Nuomos sutartis – tai tokia sutartis, kurioje yra nuomos sąlygos, suteikta teisė

kontroliuoti identifiкуoto turto naudojimąsi tam tikrą laiką už tam tikrą atlygį. Taikydamos šį standartą, įmonės privalo į nuomos sutarčių sąlygas įtraukti ir visas susijusias aplinkybes (IFRS 16).

Nuo 2019 m. sausio 1 d. senasis IAS 17 standartas tapo nebegaliojantis ir jį pakeitė naujasis IFRS 16. Senasis IAS 17 standartas skirstė nuomą į dvi kategorijas: veiklos ir finansinę nuomą. Veiklos nuoma dažniausiai apskaitoma pagal mokėjimus, būsimi įsipareigojimai nebuvo pripažinti, o finansinė nuoma paprastai pripažinama įmonės balanse su turtu ir įsipareigojimais. Tuo tarpu naujasis standartas reikalauja, kad visos nuomos būtų pripažintos balanse, įskaitant ir įsipareigojimus (Nobolo et al., 2018). Finansinė nuoma buvo laikoma tuomet, kai visi su turtu susiję rizikos veiksniai ir nauda yra perduodama nuomininkui, kitu atveju nuoma tampa operacine arba, dar kitaip, veiklos nuoma. Skirtingai nei finansinė nuoma, ji nėra pripažinama atskaitose kaip turtas, kuris finansuojamas atitinkamais įsipareigojimais. Vietoj to, apskaitoje ji parodoma kaip išlaidos ir, priklausomai nuo nuomos sutarčių reikšmingumo, gali turėti reikšmingą vertę (Lopes, Penela, 2025) (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. IAS 17 ir IFRS 16 skirtumai

Table 1. differences between IAS 17 and IFRS 16

Autorius <i>Author</i>	IAS 17 <i>IAS 17</i>	IFRS 16 <i>IFRS 16</i>
Nobolo et al. (2018)	Nuoma apskaitoma kaupimo principu. Nereikalaujama pripažinti įsipareigojimų dėl būsimų mokėjimų. <i>Lease accounting is based on the accrual principle. There is no requirement to recognize liabilities for future lease payments.</i>	Pripažinti nuomos įsipareigojimus. <i>Lease liabilities must be recognized.</i>
Liviu-Alexandru (2018)	Informacija apie turimus nuomos įsipareigojimus nėra traukiama į balansą. <i>Information on lease liabilities is not included in the balance sheet.</i>	Vartotojams prieinamos finansinės ataskaitos su įvertintomis nuomos sutartimis. <i>Financial statements provide users with information on recognized lease contracts.</i>
Lopes, Penela (2025)	Netinkamai apskaityta veiklos nuoma iškraipo finansinių rodiklių vaizdą. <i>Improper accounting of operating leases distorts the representation of financial indicators.</i>	Užtikrina didesnį įmonių nuomos turto ir įsipareigojimų skaidrumą. <i>Ensures greater transparency of companies' leased assets and liabilities.</i>

Šaltinis: sudaryta autorės pagal pasirinktą mokslinę literatūrą

Source: compiled by the author according to the sources indicated

Kadangi pagal IAS 17 nebuvo aiškiai nubrėžti reikalavimai tarp finansinės ir operacinės nuomos, įmonės galėjo interpretuoti jo taikymą pagal savo poreikius, nebuvo vienodumo ir aukštos kokybės turinio pateikimo. A. I. Lopes ir D. Penela (2025) teigia, kad įmonės gali apeiti nustatytas sąlygas ir prisipažinti nuomos sutartis kaip veiklos, o ne finansines tam, kad gautų iš to pelno. Taip pat autoriai pastebi, kad visame pasaulyje įmonės turi sutarčių už maždaug 3 trilijonus eurų, iš kurių daugiau nei 85 proc. pripažįstamos kaip veiklos. Pagal IFRS 16 įvedamas naujas nuomininko modelis, pagal kurį yra prievolė pateikti savo turtą ir įsipareigojimus pagal visas nuomos sutartis, kurių trukmė yra ilgesnė nei 12 mėnesių. Žinoma, taikoma išimtis mažos vertės turtui. Atsiradus standarto pakeitimui buvo tikimasi, kad pakeitimai turės didelę įtaką įmonėms, kurios turi reikšmingų nuomos sutarčių, kurios pagal IAS 17 lieka už balanso ribų (Liviu-Alexandru, 2018).

IFRS 16 standarto taikymo įtaka įmonių finansiniams rodikliams

A. Bialek-Jaworska ir kt. (2022) atliktame tyrime buvo pastebėta, kad realus poveikis įmonių finansiniams duomenims negalėjo būti tiesiogiai stebimas iki 2019 m., kol buvo įvestas naujas standartas. Iš nuomos atsiradęs turtas ne visada buvo registruojamas kaip turtas ir įsipareigojimai. O nuomos sutarčių skirstymas į finansines ar operacines ir apskaitymo vienodumo trūkumas, o tiksliau jo nebuvimas neigiamai paveikė finansinių ataskaitų palyginamumą. Tai buvo viena iš esminių priežasčių peržiūrėti ir pakeisti standarto principus. Naujasis IFRS 16 reikalauja nuomininko įvertinti ir pripažinti turtą balanse, kuris atsiranda dėl teisės jį naudoti pagal nuomos sutartį ir taip pat iš nuomos kylančius įsipareigojimus. Pastarieji dar turi būti skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius. Tie patys autoriai pastebėjo, kad pasikeitimai matomi ir sąnaudų lygmenyje. Pagal IFRS 16 sąnaudos atsiradusios iš nuomos sutarties įsipareigojimų yra padalijamos į nusidėvėjimo ir palūkanų sąnaudas. Šis pokytis didina įmonės EBITDA ir EBIT rodiklius (žr. 2 lentelę).

Taip pat buvo pripažinta, kad IAS 17 standarto taikymo metu įmonės naudojo operacinę nuomą, kad pagerintų veiklos ir svėro rodiklių atvaizdavimą. Tyrimo metu atskleista, kad netinkamas nuomos atvaizdavimas finansinėse atskaitose turėjo neigiamos įtakos ir vartotojams, kurie negalėjo tinkamai ir objektyviai įvertinti įmonės finansinę būklę ir priimti su investavimu susijusius sprendimus (van Wyk ir Enslin, 2025). Tie patys autoriai pastebėjo, kad įmonės nuomojamo turto pripažinimas padidins įmonės turtą ir tokiu būdu sumažins ROA rodiklį. Žinoma, šis rodiklis skirtingai kis, priklausomai nuo to, ar įmonė patiria nuostolį ar gauna pelną.

Pagal autorių M. Van Wyk ir Y. Enslin (2025) atliktą tyrimą aiškiai matosi, kaip pasikeitė nuomos apskaita nuo IAS 17. Esminis skirtumas, kad visos operacinės nuomos tapo finansinėmis. Panaikinus operacines nuomos sutartis visos nuomos (išskyrus trumpalaikės ir mažos vertės) privalo būti traukiamos į finansines ataskaitas ir atvaizduojamos kaip turtas ir pagal jas pripažinti įsipareigojimai. Kadangi nuomos sąnaudos nebetraukiamos kaip veiklos sąnaudos, kurios mažina veiklos pelną, yra pakeičiamos nusidėvėjimu ir palūkanomis, EBITDA rodiklis padidėja (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. IAS 17 finansinės ir veiklos nuomos atspindėjimas finansiniuose rodikliuose.

Table 2. The reflection of finance and operating leases under IAS 17 in financial indicators.

Finansinės ataskaitos rodmuo <i>Financial Statement Item</i>	IAS 17 finansinė nuoma <i>IAS 17 Finance Lease</i>	IAS 17 operacinė nuoma <i>IAS 17 Operating Lease</i>	IFRS 16 <i>IFRS 16</i>
Turtas <i>Assets</i>	Taip <i>Yes</i>	-	Taip <i>Yes</i>
Įsipareigojimai <i>Liabilities</i>	Taip <i>Yes</i>	-	Taip <i>Yes</i>
Ne balanse esantys įsipareigojimai <i>Off-balance sheet liabilities</i>	-	Taip <i>Yes</i>	-
Pajamos (P/N ataskaita) <i>Revenue (Income Statement)</i>	-	-	-
Veiklos sąnaudos (P/N ataskaita) <i>Operating expenses (Income Statement)</i>	-	Nuomos sąnaudos <i>Lease expenses</i>	-
EBITDA <i>EBITDA</i>	-	-	Padidėja <i>Increases</i>
Nusidėvėjimas <i>Depreciation</i>	Taip <i>Yes</i>	-	Taip <i>Yes</i>
Finansinės sąnaudos <i>Finance costs</i>	Palūkanos <i>Interest</i>	-	Palūkanos <i>Interest</i>

Šaltinis: Van Wyk ir Enslin, 2025.

Source: Van Wyk and Enslin, 2025

Tarptautinės praktikos analizė: finansinių rodiklių vertinimas dėl IFRS 16 įtakos

Nuoma ir jos apskaita yra reikšminga daugeliui įmonių. Nuomos apskaitos standarto pasikeitimas palietė daugelį įmonių visame pasaulyje. R. Legenzovos ir I. Žilaitytės (2023) atliktame tyrime buvo analizuojamos 64 Baltijos regione esančios įmonės, kurios teikia įvairias paslaugas (telekomunikacijos, sveikatos) ir įvertinta, kokią įtaką jų finansiniams rezultatams padarė IFRS 16 taikymas. Atliktame tyrime buvo pastebėta, kad 25,37 proc. tyrime dalyvavusių įmonių finansiniams rezultatams naujo IFRS 16 standarto taikymas neturėjo jokios įtakos. Tyrimo laikotarpis – vieneri metai po IFRS 16 įsigaliojimo. Pastebėta, kad likusios įmonės buvo paveiktos tokiais rezultatais:

- Turto vertė padidėjo 8,68 proc. (visoje imtyje)
- Įsipareigojimų vertė padidėjo 13,03 proc. (visoje imtyje)
- Turto grąžos (ROA) ir turto apyvartumo rodikliai sumažėjo 8,33 proc.
- Einamasis ir skubasis likvidumas sumažėjo 7,84 proc.
- Skolos ir nuosavo kapitalo santykis padidėjo 28,63 proc.

Gauti rezultatai parodė, kad ne visos įmonės patyrė pokyčių, tai galėjo lemti tai, kad įmonės neturi reikšmingų nuomos sutarčių, kurios patenka į IFRS 16 taikymo apribojimus. Turto ir įsipareigojimų padidėjimas, kuris atspindės balanse, lemia tai, kad galimai anksčiau šios nuomos sutartys buvo apskaitomos kaip veiklos sąnaudos. Likvidumo sumažėjimą lėmė į apskaitą įtraukti trumpalaikiai įsipareigojimai, kurie galimai susiję su nuomos mokėjimais. Skolos ir nuosavo kapitalo santykio padidėjimas yra gana reikšmingas, dėl to įmonės atrodo labiau įsiskolinusios, nors šie įsiskolinimai atsiranda dėl IFRS 16 prievolės pripažinti nuomos įsipareigojimus kaip skolas. Galima teigti, kad padidėjęs finansinis svertas gali paveikti įmonių kreditingumo vertinimo rodiklius.

Tam, kad būtų galima įvertinti, kaip IFRS 16 standartas veikia skirtingas įmones ir sektorius visame pasaulyje ir įvertinti, kokie yra Tarptautiniai apskaitos pritaikomumo skirtumai, kitas tyrimas buvo sąmoningai pasirinktas kitame geografiniame kontekste – Afrikoje. M. Van Wyk ir Y. Enslin (2025) atliktame tyrime buvo analizuojamos įmonės, užsiimančios anglių kasyba. Tyrimui atlikti buvo pasirinktos 27 bendrovės, kurios buvo tiesiogiai veikiamos IFRS 16 standarto. Šiame tyrime buvo atliktas hipotezių testavimas ir siekta įvertinti, kaip IFRS 16 standarto taikymas turės įtakos ROA ir kitiems finansiniams rodikliams. Tyrimo laikotarpis – vieneri metai po IFRS 16 įsigaliojimo. Gauti šie rezultatai:

- Bendras turtas padidėjo 0,8 proc., įsipareigojimai – 2,23 proc.
- ROA vidutiniškai padidėjo 0,1 proc.

Autoriai pastebėjo, kad bendrą turto ir įsipareigojimų padidėjimą labiausiai lėmė bendra bendrovių turto ir įsipareigojimų bazė, turėta iki standarto IFRS 16 įsigaliojimo. Taip pat padidėjimas priklauso ir nuo to, kiek įmonės savo veikloje naudoja nuomos sutartis.

Trečiasis pasirinktas pavyzdys yra Lenkijoje atliktas A. Bialek-Jaworska ir kt. (2022) tyrimas. Šiame tyrime buvo analizuojamos 494 Lenkijoje prekybos ir paslaugų sektoriuose veikiančios įmonės. Svarbu paminėti, kad tyrime dalyvavusios 308 įmonės savo apskaitoje taikė Tarptautinius apskaitos standartus, likusios – nacionalinius Lenkijos apskaitos įstatymus. Tyrimo laikotarpis – vieneri metai prieš ir po IFRS 16 įsigaliojimo. Buvo gauti šie rezultatai:

- IFRS 16 neturėjo reikšmingos įtakos ROA rodikliui.
- Turtas padidėjo dalyje įmonių.
- Reikšmingas pokytis skolos ir nuosavo kapitalo santykiui.
- Padidėję įmonių įsipareigojimai.

Gauti rezultatai nebuvo tiksliai įvardyti procentais, atliktas tik bendras rodiklių pasikeitimų įvertinimas. Svarbu paminėti, kad daugelis šių pasikeitimų buvo pastebėti TFAS taikančiose įmonėse. Pasak autorių, taikant nacionalinį Lenkijos apskaitos įstatymą, jame vis dar išlikęs skirtumas tarp operacinės ir finansinės nuomos, kai operacinės nuomos mokėjimai yra pripažįstami kaip sąnaudos. Dėl IFRS 16 standarto pasikeitimo įmonės, kurios savo apskaitoje taiko TFAS, privalėjo parodyti nuomos sandorius balanse, dėl to matomi pakitimai finansiniuose rodikliuose.

Vertinimo rezultatai pagal pasirinktus tyrimus

IFRS 16 standarto pasikeitimas turėjo panašų ir pastebimą poveikį visiems atliktiems tyrimams. Pastebima, kad IFRS 16 padidino įmonių balansų tikslumą ir skaidrumą, tačiau tuo pačiu padidino išpareigojimus ir finansinį svertą (žr. 3 lentelę).

3 lentelė. Gautų rezultatų apibendrinimas

Table 3. Summary of results

Rodiklis/poveikis <i>Indicator / Impact</i>	Baltijos šalys <i>Baltic countries</i>	Pietų Afrika <i>South Africa</i>	Lenkija <i>Poland</i>
ROA	Sumažėjo <i>Decreased</i>	Nereikšmingas pokytis <i>No significant change</i>	Nereikšmingas pokytis <i>No significant change</i>
Skolos rodiklis <i>Debt ratio</i>	Padidėjo <i>Increased</i>	Nežymiai padidėjo <i>Slightly increased</i>	Padidėjo ypač taikant TFAS <i>Increased (especially in companies applying IFRS)</i>
Turtas <i>Assets</i>	Labai padidėjo <i>Significantly increased</i>	Nedidelis padidėjimas <i>Slight increase</i>	Padidėjo ypač taikant TFAS <i>Increased (especially in companies applying IFRS)</i>
Poveikis pagal sektorius <i>Impact by sector</i>	Labai paveikė <i>Significant impact</i>	Poveikis minimalus <i>Minimal impact</i>	Didesnis kur taikyta TFAS <i>Greater impact in companies applying IFRS</i>
Apskaitos standartai <i>Accounting standards</i>	Nenurodytas <i>Not specified</i>	Taikė IFRS 16 <i>IFRS 16 applied</i>	Nacionalinius standartus taikančios įmonės patyrė mažesnius pakitimus <i>Companies applying national standards experienced smaller changes</i>

Šaltinis: sudaryta autorės

Source: compiled by the author

Apibendrinant matoma, kad atlikus tyrimą Baltijos šalyse IFRS 16 standarto pasikeitimas padidino įmonių išpareigojimus ir finansinį svertą, ypač poveikį pajuto sveikatos paslaugas teikiančio įmonės. Pietų Afrikos rezultatai ženkliai nepakito, tam įtakos turi tai, kad anglių kasybos įmonės turi mažai nuomos sutarčių, daugiau nuosavo turto, dėl to pokyčiai buvo nežymūs ir mažai reikšmingi. Tokie patys pakitimai pastebėti ir atlikus tyrimą Lenkijoje, čia IFRS 16 taip pat padidino išpareigojimus ir finansinį svertą, didžiausi pakitimai pastebėti paslaugas teikiančių įmonių balansuose. Taip pat svarbu paminėti, kad įmonės, kurios netaiko TFAS ir apskaitą veda pagal nacionalinius standartus, nuomą apsiskaitė kaip operacinę ir čia balansas ir veikos rezultatas skyrėsi nuo tų, kurios taiko TFAS. Galima daryti prielaidą, kad IFRS 16 labiausiai veikiantis veiksnys yra nuomos intensyvumas įmonės sektoriuose (žr. 3 lentelę).

Išvados

Pastebima, kad perėjimas iš IAS 17 prie IFRS 16 pakeitė įmonių apskaitos praktiką. Pagal naują standartą visos nuomos (išskyrus trumpalaikes ir mažos vertės) turi būti pripažintos balanse ir atvaizduotos kaip turtas ir išpareigojimai. Toks atvaizdavimas padidino įmonių finansinių ataskaitų skaidrumą ir palyginamumą, ypač išorės vartotojams. Tačiau tuo pačiu ir padidino įmonių išpareigojimus. Tai ir yra priežastis, kodėl pakito įmonių finansiniai rodikliai. Išgaliojus naujam standartui dėl padidėjusio turto ir išpareigojimų padidėjo įmonės finansinis svertas, sumažėjo turto grąžos (ROA) rodiklis. Taip pat pasikeitė ir EBITDA rodiklis, nes veiklos sąnaudų atvaizdavimas pasikeitė ir jos persikėlė į nusidėvėjimo ir palūkanų sąnaudas.

Išanalizavus IFRS 16 poveikį pagal šalis ir skirtingus veiklos sektorius buvo pastebėta, kad visose šalyse, nepriklausomai nuo geografinės padėties, rodikliai pasikeitė, visur padidėjo išpareigojimai ir turtas. Esminis skirtumas išlieka tai, kaip įmonės intensyviai naudoja nuomą savo veikloje. Išanalizavus atliktą tyrimą Pietų Afrikos regione, buvo pastebėta, kad anglių kasybos darbus vykdanči įmonė turėjo daug savo nuosavo turto, dėl to turėjo mažai nuomos sutarčių. Šios įmonės pasikeitimai buvo nežymūs ir sąlyginai nereikšmingi. Atliktas tyrimas Lenkijoje išryškino esminius skirtumus tarp TFAS ir nacionalinių apskaitos standartų taikymo, kai taikant nacionalinius įmonės patyrė mažesnius pakitimus.

Bendras pokytis po IFRS 16 standarto gali būti laikomas teigiamu, kadangi jis padidino finansinių ataskaitų skaidrumą, suvienodino taikymo metodus, tokiu būdu galima objektyviau vertinti įmonių finansinę padėtį.

Literatūra

1. Białek-Jaworska, A., Dobroszek, J., & Szatkowska, P. (2022). Does the IFRS 16 affect the key ratios of listed companies? Evidence from Poland. *International Journal of Management and Economics*, 58(3), 299–315. <https://doi.org/10.2478/ijme-2022-0016>
2. IFRS Foundation. (2021). IFRS 16 Leases. Prieiga per internetą: <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/ifrs-16-leases.pdf> (žiūrėta 2025-11-26)

3. Legenzova, R., & Žilaitytė, L. (2023). Does Transition to IFRS 16 Affect Companies Financial Performance: The Case of Baltic Listed Companies. *Management of Organizations: Systematic Research*, (89). <https://doi.org/10.2478/mosr-2023-0005>
4. Liviu-Alexandru, T. (2018). The Advantages that IFRS 16 Brings to the economic environment. *Ovidius University Annals, Economic Sciences Series*, 18(1), 510–513.
5. Lopes, A. I., & Penela, D. (2025). The impact of IFRS 16 on lessees' financial information: A single-industry study. *Advances in Accounting*, 68, 100803. <https://doi.org/10.1016/j.adiac.2024.100803>
6. Magli, F., Nobolo, A., & Ogliari, M. (2018). The effects on financial leverage and performance: The IFRS 16. *International Business Research*, 11(8), 76–89. <https://doi.org/10.5539/ibr.v11n8p76>
7. Morales-Díaz, J., & Zamora-Ramírez, C. (2018). The impact of IFRS 16 on key financial ratios: A new methodological approach. *Accounting in Europe*, 15(1), 105–133. <https://doi.org/10.1080/17449480.2018.1433307>
8. OpenAI. (2024). ChatGPT (GPT-4) [Didysis kalbos modelis]. Prieiga per internetą: <https://chat.openai.com/>. Užklausa: „Teksto redagavimas ir gramatinių klaidų taisymas moksliniame straipsnyje“(žiūrėta 2025-12-28)
9. van Wyk, M., & Enslin, Y. (2025). The impact of IFRS 16 adoption on financial statements of listed South African mining companies. *Cogent Business & Management*, 12(1). <https://doi.org/10.1080/23311975.2025.2450096>

THE IMPACT OF LEASE ACCOUNTING UNDER IFRS 16 ON COMPANIES' FINANCIAL INDICATORS: AN ANALYSIS OF INTERNATIONAL PRACTICES

Abstract

This article examines the impact of the application of the International Financial Reporting Standard IFRS 16 on companies' financial indicators and analyzes how the presentation of leases in financial statements has changed compared with the previously applied IAS 17 standard. The introduction of IFRS 16 significantly changed lease accounting principles, as lessees are now required to recognize most lease contracts on the balance sheet as assets and liabilities. The aim of the study is to determine how the application of IFRS 16 in international practice affects the financial indicators of international companies. The research is based on scientific literature analysis, comparison, and the analysis of selected companies' financial data. Three selected cases are analyzed, covering the Baltic countries, Poland, and South Africa, in order to evaluate the impact of the standard in different geographical and industry contexts. The results of the study show that the application of IFRS 16 generally increases the value of companies' assets and liabilities, increases financial leverage, and may affect indicators such as ROA, liquidity ratios, and EBITDA. It was also found that the extent of the standard's impact largely depends on the intensity of lease usage within specific sectors.

Keywords: IFRS 16, IAS 17, lease, International Accounting Standards, financial statements, indicators, Baltic countries, Poland, Africa.